

Datum

2025-03-31

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-2195-219

Yttrande**Till**

Justitiedepartementet

Remiss Justitiedepartementet – Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)

Ju2025/00118

Sammanfattning

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att förslagen kan ha negativ inverkan för vissa grupper i samhället, såsom kvinnor och barn exempelvis. Malmö stad delar också utredningens bedömning, att vissa av de krav som gör det svårare att få svenskt medborgarskap och dess grundläggande rättigheter kan försvåra för integrationen i samhällslivet. Malmö stad delar också utredningens bedömning, att försämringar kan uppstå utifrån ett barnrättsperspektiv. Krav på viss hemvistid, styrkt identitet och permanent uppehållstillstånd, likväl som strängare krav avseende skötsamhet, hederligt levnadssätt och frånvaro av brottslighet, är en försämring för barn. Malmö stad vill även lyfta att det höjda försörjningskravet kan vara diskriminerande för vissa grupper. Malmö stad anser att om förslagen genomförs behöver de följas upp, både vad gäller konsekvenser för enskilda och ekonomiska konsekvenser för kommunen. Blir kommunens kostnadsökning större än marginell bör kommunen få full kostnadstäckning för detta. Malmö stad lämnar synpunkter på vissa av förslagen.

Yttrande

Medborgarskapet är ett statligt ansvar och en angelägenhet mellan staten och den enskilde. Kommunen är dock ytterst ansvarig för de personer som vistas i och är bosatta i kommunen, oavsett medborgarskap, och att exempelvis när det kommer till rätten till bistånd likställs svenska medborgare med utländska medborgare med uppehållstillstånd.

Utredningens förslag syftar till att stärka medborgarskapets status och främja ett inkluderande samhälle. Utredningen gör bedömningen att vissa av de krav som gör det svårare att få svenskt medborgarskap och dess grundläggande rättigheter kan försvåra för integrationen i samhällslivet. Malmö stads bedömning är i likhet med utredarens, att de föreslagna förändringarna till stor del harmoniserar med regelverken gällande krav för att förvärva medborgarskap hos övriga länder i Norden.

De skärpta kraven bedöms av utredaren leda till att drivkraften för skötsamhet och egenförsörjning ökar, vilket Malmö stad ser positivt på. Utredningen har gjort bedömningen att förslagen kan ha negativ inverkan för vissa grupper i samhället, såsom kvinnor och barn exempelvis. Malmö stad bedömer att konsekvenserna gällande barnrättsperspektivet, jämställdhet och integration kan innebära negativa konsekvenser för individer och därmed även påverka belastningen i kommunens verksamheter på sikt. Om förslagen genomförs är det av vikt att staten följer upp både direkta och indirekta effekter, och blir kommunens kostnadsökning större än marginell bör kommunen få full kostnadstäckning för detta. Det höjda försörjningskravet innebär dessutom att många äldre, personer med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom inte kan bli medborgare vilket Malmö stad anser vara direkt diskriminerande. Malmö stad instämmer i utredningen bedömning att förslagen om längre hemvistid för förvärv av svenskt medborgarskap, och ett krav på egenförsörjning för att förvärva svenskt medborgarskap medför att det kan ta längre tid för kvinnor att uppfylla försörjningskravet och beviljas svenskt medborgarskap än för män. Det kan leda till att särskilt kvinnor kan hamna i en beroendeställning gentemot sina män eller till att en redan existerande beroendeställning förstärks. En annan risk är att kvinnor drabbas av utestängningseffekter och över huvud taget inte förvärvar svenskt medborgarskap.

8 Ett krav på skötsamt och hederligt levnadssätt i medborgarskapsärende

Malmö stad är kritiska till skärpta krav på levnadssätt, som innefattar exempelvis missbruk eller prostitution. Utredningen har inte föreslagit några förändringar avseende detta och den förespråkar inte heller att Migrationsverket ska inhämta uppgifter av ansvarig socialnämnd kring liknande förhållande. Precis som utredningen konstaterar är det varken lämpligt eller tidsenligt att beakta en missbrukssjukdom som brister i levnadssättet. Utredningen landar också i att nuvarande regleringar kring bidragsbrott är tillräckliga. Malmö stad delar också utredningens bedömning, att försämringar kan uppstå utifrån ett barnrättsperspektiv. Krav på viss hemvistid, styrkt identitet och permanent uppehållstillstånd, likväl som strängare krav avseende skötsamhet, hederligt levnadssätt och frånvaro av brottslighet, är en försämring för barn.

9.5.2 Ämnesområdena i delprovet i samhällskunskap

Ytterligare delområden i delprovet samhällskunskap kommer enligt utredningen endast ha marginella ekonomiska konsekvenser för den kommunala vuxenutbildningen. Malmö stad anser att regeringen behöver återkomma med sammanhållen bedömning och beräkning av kostnadsförändringarna samt en finansieringsmodell gällande förslagen i utredningen Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25) och förslagen i föreliggande utredning.

10.4.2 Det ska krävas att utlänningen kan försörja sig för att förvärva svenskt medborgarskap

Kravet på försörjningsförmåga kan eventuellt få en direkt påverkan på kommunens verksamhet. Det är svårt att avgöra hur stor ökningen av förfrågningar från Migrationsverket till socialnämnden kommer bli, men rimligtvis kommer det inte vara fråga om någon större ökning. Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att detta bör följas upp och kommunerna bör få finansiering om det blir kännbara volymer.

Enligt utredningens förslag kan enbart inkomster från utlänningens anställning eller näringsverksamhet tillgodoräknas vid bedömningen av om försörjningskravet är uppfyllt. Att inkomster av kapital inte medräknas som sådan inkomst som medför att försörjningskravet anses uppfyllt får den följd att egenföretagare som tar ut utdelning från företaget i stället för lön inte anses uppfylla försörjningsvillkoret. Malmö stad instämmer i bedömningen att detta kan påverka kompetensförsörjningen, näringslivet och företagen, då kvalificerad arbetskraft kanaliseras till mindre kvalificerade arbeten i syfte att få svenskt medborgarskap. Detta skulle på sikt kunna påverka kompetensförsörjningen hos näringslivet negativt, vilket i sin tur kan påverka tillväxten generellt.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Nicklas Löfström

Helena Nanne (M) reserverar sig mot beslutet i förmån för eget yrkande.